

SİGARA İÇEN VE İÇMEYEN BİREYLERİN BAĞLANMA STİLLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Beyza Yaz¹, Hüseyin Ünübol², Gökben Hızlı Sayar²

¹ Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı

² Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Corresponding Author: Gökben Hızlı Sayar Üsküdar Üniversitesi Çarşı Yerleşke. Selman-ı Pak Caddesi. Üsküdar İstanbul. 02164002222
gokben.hizlisayar@uskudar.edu.tr

ÖZET

Sigara İçen ve İçmeyen Bireylerin Bağlanma Stillерinin Karşılaştırılması

Amaç: Bu çalışma sigara içen ve içmeyen bireylerin bağlanma stilleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamıştır.

Yöntem: Çalışma için 2800 katılımcının verileri incelenmiştir. Çalışma için katılımcılara sosyodemografik bilgi formu ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE-II) uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda erkek olmak, bekar olmak, eğitim seviyesinin düşük olması günlük içilen sigara sayısını anlamlı biçimde yordamaktadır. Ancak sigara kullanım durumu ya da günde içilen sigara adetine göre bağlanma alt boyutlarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Sonuç: Çalışmanın sonuçlarına göre bağlanma stilleri sigara kullanım durumuna göre anlamlı düzeyde farklı değildir. Çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda, sigara kullanımında, eş zamanlı izlenebilen diğer psikopatolojilerin, bağlanma stili için daha önemli bir risk faktörü olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma, sigara kullanımı.

ABSTRACT

Comparison of the Attachment Styles of Cigarette Smokers and Nonsmokers

Aim: This study aimed to investigate the relationship between the attachment styles of smokers and nonsmokers.

Methods: 2800 individuals who participated in the study were given sociodemographic form and “Experiences in Close Relationships Scale”.

Results: Younger ages, male sex, low educational levels found to be related to smoking status. However smoking status or the number of daily smoked cigarettes not found to be related to attachment style.

Conclusion: According to the results of the study, attachment styles were not significantly different according to smoking status. The results of this study suggest that the other comorbid psychopathologies might be a more important risk factor than attachment style in smoking.

Keywords: Anxious attachment, avoidant attachment, smoking.

GİRİŞ

Sigara içme alışkanlığı günümüzde en önemli toplumsal sağlık sorunlarından birisidir. “Küresel Yetişkin Tütün Araştırmaları” sonuçlarına göre ülke genelindeki sigara kullanma oranı 15 ve üzeri yaş olmak üzere yetişkinlerde %27 (erkeklerde %41.5) olarak bulunmuştur (1). Türkiye’de önlenebilir ölümlerin %12.7’sini sigaraya bağlı hastalıklar oluşturmaktadır (2). Tüm bu veriler sigara ile mücadele çalışmalarının önemini göstermektedir.

Sigara içen kişilerin önemli bir bölümü (yaklaşık üçte ikisi) sigarayı bırakmak istedikleri halde, nikotin bağımlılığı nedeni ile sigarayı bırakamamaktadırlar (3). Sigara bırakmanın zorluğunun, nikotinin psikofarmakolojik etkilerinin yanı sıra genetik ve çevresel faktörlerden kaynaklandığı varsayılmaktadır (4). Sigara kullanımı, bireylerde farklı psikolojik belirtilerle ilişkilendirilen bir psikopatoloji olarak nitelendirilmektedir. Yapılan çalışmalarda, sigara kullanan erişkin bireylerin %80’inin sigara kullanmaya çocuk yaşta başladığı ve bu oranın %30’unun ise başlangıç yaşının 11 olduğu görülmüştür. Sigara kullanmanın belirli bir sebebi olmamakla birlikte düşük sosyoekonomik statü, olumsuz çocukluk deneyimleri ve psikiyatrik rahatsızlıkların sigara kullanımı için risk faktörü oluşturabileceği bilinmektedir. Ayrıca, ergenlik döneminde yeni deneyimlere açıklık, sigara kullanımı için risk faktörü ve aynı zamanda geçerli bir neden olarak görülmektedir (5).

Bağlanma kavramı ise, kişilerin erken gelişimsel dönemde bakım veren ile kurduğu duygusal ve psikolojik bağ olarak nitelendirilir. Yaşamın yedinci ayı itibarıyla başlayan bağlanma, bireylerin çevreye karşı hazır olmayışından ve tehlikelere açık bir durumda olmasından dolayı, birinin onun ihtiyaçlarını karşılaması, hem de duygusal olarak yanında olması ihtiyacından ileri gelmektedir. Bireylerin bu dönemde bağlanma ihtiyaçlarının sağlıklı bir biçimde karşılanamaması halinde, hayatlarının ilerleyen dönemlerinde kendileri ve çevrelerine karşı güvensiz ve negatif temsiller oluşturma durumları söz konusu olabilmektedir.

Bağlanma kavramı, bireylerin psikopatolojisi ile birlikte değerlendirilmiştir. Bulgulara göre, erken gelişimsel dönemdeki bağlanmanın, kişilerin yakın ilişkilerinde ve kendi iyi oluşları üzerinde etkisi olan bir unsur olduğu görülmüştür. Güvensiz bağları olan bireylerin sosyal ilişkileri oluşturmak için gerekli olan becerilerinden yoksun olabileceği ve bu durumun sıkıntıya veya endişeye neden olabileceği düşünülebilir. Bu nedenle, stres zamanlarında, güvensiz bağlanmaları olan kişiler, durumlarıyla baş edebilmek için madde kullanımına başvurabilirler. Thorberg ve Lyvers, alkolizm, eroin bağımlılığı veya esrar kötüye kullanımı için tedavi görmekte olan hastaların daha yüksek düzeyde güvensiz bağlanma ve yakınlık korkusu bildirdiklerini belirtmiştir (6).

Kratz ve meslektaşları (7) yapmış oldukları çalışmada, güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerin bağlanma figürü yoksunluğu ya da belirsizliği sebebiyle fiziksel ve ruhsal

sağlıklarının daha hassas olabileceğini öne sürmüşler ve bu durumun psikofizyolojik dayanaklarını ortaya koymuşlardır. Bağlanmanın, kişilerin beyindeki duyu merkezlerini harekete geçirdiği gözlenmiştir. Güvensiz bağlanma stiline sahip bireylerde de çatışma, ayrılık veya kayıp gibi deneyimlerin kişilerde stres yaratan bir durum olması sebebiyle fiziksel ve psikolojik sonuçlarının olduğu belirtilmiştir.

Bu çalışmada sigara kullanımı durumu ve şiddeti ile bireyin bağlanma stili arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Bu çalışmanın örneklemini İç Anadolu Bölgesinde yaşayan 2800 kişi oluşturmaktadır. Araştırmadaki katılımcılar okul, belediye binası, yardım kurumları, özel işletmeler gibi çeşitli özel ve kamu alanlarında karşılaşılan bireylerden seçilmiştir. Potansiyel katılımcılara araştırmanın tanıtılması ve amacının açıklanması sonrasında katılım da bulunmak isteyip istemedikleri sorulmuştur. 18 yaş ve üzerinde olan bireyler çalışmaya dâhil edilmiştir. Bilgilendirilmiş gönüllü formunun imzalanmasının ardından katılımcılara içerisinde veri toplama araçlarının bulunduğu kitapçık haline getirilmiş anketler teslim edilmiştir. Gönüllüler anketleri bireysel olarak doldurup araştırmacıya geri teslim etmişlerdir. Ölçeklerle ilgili yönergeler hem sözel olarak hem de yazılı olarak verilmiştir. Çalışmanın Etik Kurulu Onayı Üsküdar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kuruldan alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada, istenilen verilerin toplanmasında demografik bilgilere ilişkin soruların olduğu araştırmacı tarafından hazırlanmış Sosyodemografik Bilgi Formu ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri kullanılmıştır. Bütün katılımcılar, kendilerine verilen kitapçığın ilk sayfasında yer alan, gönüllülük esasına göre çalışmaya katıldıklarını beyan ettikleri bir onam formu imzalamışlardır. Katılımcıların imzaladıkları onam formunda çalışmanın amacına yer verilmiş ve katılımcıların ölçek ve anketleri cevaplamaları istenmiştir.

Sosyodemografik Bilgi Formu: Katılımcıların yaş, eğitim, medeni durum, cinsiyet, çocuk sayısı, sigara kullanım durumu gibi bireysel sorular içermektedir. Aynı formda sigara kullanım durumu (içiyor- içmiyor- en az bir yıldır bırakmış), sigara kullanım süresi ve günlük içilen sigara miktarı sorgulanmıştır.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE-II): Bu çalışmada, yetişkinlerin bağlanma stillerini belirlemek amacıyla yaygın olarak kullanılan ve yüksek güvenilirliğe sahip Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II (YİYE-II) kullanılmıştır. 2000 yılında Fraley ve arkadaşları tarafından geliştirilmiş olan YİYE-II 7’li Likert tipi olarak hazırlanmıştır. YİYE-II 36 maddeden oluşmakta, bağlanmaya ilişkin kaygı (18 madde) ve bağlanmaya ilişkin kaçınma (18

madde) olmak üzere iki alt boyutu ölçmektedir. Tek sayılı maddeler kaygı boyutunu, çift sayılı maddeler kaçınma boyutunu ölçmektedir. Ölçekten iki farklı toplam puan elde edilmekte ve her bir alt boyuttan alınan puanlar 18 ile 126 arasında değişim göstermektedir. Alt ölçeklerden alınan puanların artması bağlanma kaygısının veya kaçınmasının arttığını göstermektedir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması Selçuk ve arkadaşları tarafından yapılmıştır (8). Ölçeğin kaçınma boyutu için Cronbach alpha katsayısı .90, kaygı boyutu için 0.86 olarak bulunmuştur. Ayrıca YİYE II'nin test-tekrar test güvenilirliğinin de yüksek olduğu belirtilmiştir. Kaçınma boyutu için test tekrar test güvenilirliği 0.81, kaygı için 0.82'dir (8).

Veri Analizi: Çalışmanın verileri SPSS - 21 kullanılarak analize tabii tutulmuştur. Sigara ile ilgili veriler "Hiç kullanmayan", "0-10", "11-20", "21-40", "41 +" olarak 5 gruba ayrılmıştır. 3 veya daha fazla grubun arasında ki farkın analizi için Tukey Tek Yönlü ANOVA Analizi kullanılmıştır. Sigara bağımlılığı özelliklerine etki edebileceği düşünülen eğitim, cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı ve yaş değişkenleri ve çalışmada kullanılan Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri (YİYE-II) ölçeklerinin ilişki büyüklüklerini tahmin edebilmek için Lineer Regresyon yapılmıştır. Bağımsız değişkenler ve ölçeklerden alınan toplam ve alt ölçek puanları modele dahil edilmiştir. P değeri 0,05'in altında olan değerler, bağımsız risk faktörü olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Toplam örneklemin %50'si kadın (n=1400), %50'si erkektir (n=1400) ve yaş ortalaması 43,31 (SS=15,4)'dir. Eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde katılımcıların %0,9 okuryazar (n=25), %4,6 ilkokul mezunu (n=129), %5,3 ortaokul mezunu (n=147), %25,6 lise mezunu (n=717), %54,2 üniversite mezunu (n=1517) ve %9,4 lisansüstü mezunu (n=264) olduğu görülmektedir.

Medeni durum değişkenine göre, katılımcıların %46'sı

evli (n=1287), %50,9'u bekâr (n=1424) ve %3,1'i ayrılmış (n=87) olarak bildirilmiştir.

Çocuk sayısı değişkenine göre katılımcıların %58,9'unun çocuğu yoktur (n=1648). Tek çocuğu olanlar %12,3 (n=344), 2 çocuğu olanlar %19,4 (n=544), 3 çocuğu olanlar %7,4 (n=208), 4 çocuğu olanlar %1,4 (n=40), 5 çocuğu olanlar %0,4 (n=10), 6 çocuğu olanlar %0,1 (n=3) ve 7 çocuğu olanlar %0,01 (n=3) oranındadır.

Alkol kullanımını değişkenine göre katılımcıların %20,7'si (n=579) alkol kullandığını, %75,3'ü (n=2108) alkol kullanmadığını ve %4'ü (n=113) alkol kullanmayı bıraktığını bildirmiştir.

Sigara kullanımını değişkenine göre katılımcıların %41,9'u (n=1172) sigara kullandığını, %53,1'i (n=1486) sigara kullanmadığını ve %5'i (n=141) sigarayı bıraktığını belirtmişlerdir.

Sigara kullanan katılımcıların %40,3 kadarı 1-10 adet (n=475), %45 kadarı 11-20 adet (n=530), %13,1 kadarı 21-40 adet (n=155) ve %1,6 kadarı 41'den fazla adet (n=19) sigara kullandığını belirtmiştir.

Sigara kullanma süresine bakıldığında kullanıcıların %36,4'ü 0-5 yıl (n=426), %25,2'si 6-10 yıl (n=295), %16,2'si 11-15 yıl (n=189), %11,1'i 16-20 yıl (n=130) ve %11'i 20 yıldan fazla (n=129) süredir sigara içtiğini belirtmiştir.

Günlük içilen sigara sayılarının Yakın İlişkilerde Yaşantılar (YİYE-II) puan ortalamaları ile Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmıştır.

TABLO 1

Tablo 1'teki bilgiler doğrultusunda, günde 41'den fazla sigara içen katılımcılarda kaygılı ve kaçınan bağlanma stili puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Puan farklarının anlamlılığı için yapılan ANOVA bulguları Tablo 2'de verilmiştir:

Tablo 1. Sigara Bağımlılığı Düzeyi Bakımından Bağlanma Alt Boyutlarının Puan Ortalamaları, Standart Sapma, Minimum ve Maksimum Değerleri

Günlük içilen sigara sayısı	N	$\bar{X}$	Ss	Std. Hata	Minimum	Maksimum	
YİYE Kaçınma	0	1614	3,3896	1,02189	,02544	3,3397	3,4394
	0-10	474	3,3048	,97626	,04484	3,2167	3,3929
	11-20	529	3,4499	1,03391	,04495	3,3616	3,5382
	21-40	155	3,3515	,97601	,07840	3,1966	3,5063
	>40	19	3,6495	,98835	,22674	3,1731	4,1258
	Toplam	2791	3,3863	1,01436	,01920	3,3486	3,4239
YİYE Kaygı	0	1614	3,4001	1,01644	,02530	3,3504	3,4497
	0-10	474	3,4936	1,08883	,05001	3,3954	3,5919
	11-20	529	3,4969	1,06412	,04627	3,4060	3,5878
	21-40	155	3,3870	1,06776	,08576	3,2175	3,5564
	>40	19	3,5511	1,27228	,29188	2,9379	4,1643
	Toplam	2791	3,4346	1,04317	,01975	3,3959	3,4733

Tablo 2. Sigara Bağımlılığı Düzeyi Bakımından Bağlanma Alt Boyutlarının Puan Ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi

Varyansın Kaynağı		KT	sd	KO	F	p
YİYE Kaçınma	Gruplar Arası	6,812	4	1,703	1,657	,157
	Gruplar İçi	2863,900	2786	1,028		
	Toplam	2870,711	2790			
YİYE Kaygı	Gruplar Arası	6,241	4	1,560	1,435	,220
	Gruplar İçi	3029,828	2786	1,088		
	Toplam	3036,068	2790			

*p<0,05

TABLO 2

Tablo 2'de içilen sigara sayısı bakımından bağlanma alt boyutları puan ortalamalarının Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçlarına göre, içilen sigara adedi bakımından bağlanma alt boyutlarının puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı saptanmıştır (p>0,05).

Günlük içilen sigara sayısı bakımından, kişisel değişkenler arasındaki cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim ve çocuk sayısı değişkenlerinin yordayıcılığı "Doğrusal Regresyon Analizi" ile incelenmiştir. Ayrıca, psikolojik faktör olarak Bağlanma Biçimleri değişkeninin açıklayıcı ilişkisi incelenmiştir.

TABLO 3

Tablo 3'de sunulan Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlarına göre, çocuk sayısı ($\beta=-0,53$; p<0,05), yaş ($\beta=-0,22$; p<0,05), YİYE Kaçınma ($\beta=0,31$; p<0,05) ve YİYE Kaygı ($\beta=0,17$; p<0,05) değişkenlerinin sigara kullanıcılığını yordadığı saptanmıştır. Bulgulara göre, erkek cinsiyet, düşük eğitim seviyesi ve bekar olmak günlük daha fazla sigara tüketimi ile ilişkili bulunmuştur. Ancak bağlanma alt boyutları sigara kullanımını anlamlı biçimde yordamamaktadır (p>0,05).

Tablo 3. Cinsiyet, Eğitim Düzeyi, Medeni Durum, Çocuk Sayısı, Yaş ve Bağlanma Alt Boyutlarının Sigara Bağımlılığının Yordayıcı Doğrusal Regresyon Analizi

		R2=,074		Δ R2=,072		p	F Değişimi
Model		B	Std. Hata	β	t		
1	(Sabit)	2,755	,175		15,725	,000	31,695**
	Cinsiyet	-,498	,036	-,251	-13,688	,000	
	Eğitim Düzeyi	-,098	,020	-,095	-4,868	,000	
	Medeni Durum	,128	,041	,071	3,112	,002	
	Çocuk Sayısı	-,001	,021	-,001	-,044	,965	
	Yaş	,000	,000	-,013	-,680	,497	
	YİYE Kaçınma	-,005	,019	-,005	-,252	,801	
YİYE Kaygı	,030	,018	,032	1,686	,092		

*p<0,05 **Bağımlı Değişken: Sigara Bağımlılığı

TARTIŞMA

Yapılan çalışmada, 18-65 yaş arası 2800 bireyde sigara kullanımının bağlanma stilleri ile ilişkisi incelenmiştir. Çalışmada erişkin bağlanma biçimleri ile sigara kullanımı arasındaki ilişki ele alındığında, güvensiz bağlanma biçimlerinin sigara kullanımı bakımından anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı saptanmıştır.

Bağlanma ile ilgili yapılan çalışmalarda ise, bağlanma stilleri ile bağımlılık bozuklukları arasında ilişki olduğu öne sürülmektedir (9). Wise ve meslektaşları tarafından yapılan çalışmada, tütün kullanım bozukluğu ve bağlanma biçimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmaya 522 kişinin katılımı sağlanmıştır. Bağlanma biçimlerine göre korkulu/kaygılı bağlanma ve kaçınan bağlanma stilleri ile tütün kullanım bozukluğu arasında pozitif ilişki olduğu saptanmıştır. Sigara kullanmayan bireylerin ise daha fazla güvenli bağlanma biçimi puanı aldığı görülmüştür.

Kinley ve Reyno (10) bağlanma modellerini insanların stresli durumları yorumlama ve üstesinden gelmenin bir yolu olarak kullandıklarını belirtmiştir. Güvensiz bağlanma (yüksek kaçınma ve / veya yüksek kaygı) olan kişilerin, stres zamanlarında kendi kendini düzenleme ve tütün kullanımı gibi dış stres azaltma araçlarını bulma yeteneklerini azaltması mümkündür; Bu nedenle, tütün kullanımı, bireyin stresini etkili bir şekilde kendi kendini düzenleme yetkisi olmadan kullanamayan bir mekanizma olabilir. Ancak bizim çalışmamızda bağlanma stili sigara kullanım durumunu yordamamaktadır. Bunun bir nedeni çalışılan genç örneklemdeki kişilerin bağlanma ihtiyaçlarının aktif hale geldiği stresli durumlarda sigara kullanımı dışında alternatif araçlar (örneğin duygusal yeme, alışveriş, egzersiz vb.) buluyor olma olasılıkları olabilir.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar arasında, erkeklerin sigara kullanım sıklığının kadınlara göre daha fazla olduğu yer almaktadır. Erkek olmak sigara kullanım sıklığını anlamlı düzeyde açıklamaktadır. Elde edilen sonuçla benzer olarak Elmore ve meslektaşları (11) tarafından sigara kul-

lanmaya karar vermeyi belirleyen psikolojik faktörler ve cinsiyet farklılıkları ele alınmıştır. Çalışmaya katılan 607 ergen bireyin depresyon ve anksiyete gibi içselleştirilmiş belirtileri ile sigara içme kararı cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. Sonuçlara göre içselleştirme olarak nitelendirilen depresyon ve anksiyete belirtilerinin kadınlarda sigara içme kararını anlamlı bir biçimde yordadığı saptanmıştır.

Her ne kadar bu çalışmada bağlanma stilleri ile sigara kullanım durumu arasında anlamlı bir ilişki saptanmamış olsa da literatürde esrar ve sigara kullanım sıklığı arasında anlamlı bir ilişki olduğu bildirilmiştir (12). Bir başka çalışmada ise güvensiz bağlanma (kaygılı bağlanma) ile madde kullanım sıklığı ilişkili bulunmuştur (13). Bu çalışmalarda anlamlı ilişki bulunmasına rağmen bizim çalışmamızda ilişki bulunamamasının bir nedeni araştırma grubumuzun yaş ortalamasının yüksek olması olabilir.

Bu araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırma kent merkezlerinde yürütülmüştür. Bu nedenle toplum ortalamasından daha yüksek bir eğitim düzeyine sahip örneklem ile çalışılmıştır. Araştırmanın yaş ortalaması da genç bir nüfusu temsil ettiğini göstermektedir. Kırsal kesime de ulaşılması, daha dengeli yaş dağılımı sağlayan örneklem ile çalışılması sonuçlarda farklılık yaratabilir. Ayrıca sigara kullanımının değerlendirilmesinde Fagerström ölçeği değil, araştırmacılar tarafından sigara kullanım durumunu, süresini ve sayısını sorgulayan bir anket kullanılmıştır. Ayrıca bağlanma stilleri verilerinin elde edildiği YİYE-2 ile bağlanmanın kaygılı ve kaçınan boyutlarının değerlendirilmesi nedeni ile güvenli bağlanma ile ilgili bilgi toplanmamıştır.

SONUÇ

Bu çalışma, İç Anadolu Bölgesi'ndeki 18-65 yaş arası katılımcıların sigara kullanım durumları ve bağlanma biçimleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre bağlanma stilleri sigara kullanım durumuna göre anlamlı düzeyde farklı değildir. Sigara kullanımı için risk yaratan psikolojik ve çevresel etmenler konusunda daha geniş araştırmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

1. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması Türkiye (2014). "Sağlık Bakanlığı yayın no:948, Ankara: Anıl Matbaa,4-6.
2. Türkiye Hastalık Yüklü Çalışması (2007). Sağlık Bakanlığı, Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı, Hıfzıssıhha Mektebi Müdürlüğü, Sağlık Bakanlığı yayın no: 701 Ankara:Aydoğdu Ofset Matbaacılık, 27.
3. Benowitz NL, Hukkanen J, Jacob P. Nicotine chemistry, metabolism, kinetics and biomarkers. *Handb Exp Pharmacol.* 2009;192:29-60.
4. Bozkurt Zincir S, Zincir N, Sünbül EA, Kaymak E. Sigara Bağımlılığında mizaç ve karakter özelliklerinin bağımlılık düzeyleri ile ilişkisi. *Journal of Mood Disorders* 2012;2:160-6.

5. Yazıcı H, Ak İ. Çocukların Sigara İçen Ve İçmeyenleri Algılama Biçimleri. *Bağımlılık Dergisi.* 2006;7: 84-90
6. Thorberg FA, Lyvers M. Attachment in relation to affect regulation and interpersonal functioning among substance use disorder inpatients. *Addiction Research and Theory.* 2010;18,464-78.
7. Kratz AL, Davis MC, Zautra AJ. Attachment predicts daily catastrophizing and social coping in women with pain. *Health Psychol.* 2012 May;31(3):278-85.
8. Selçuk E, Günaydın G, Sümer N, Uysal A. Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları.* 2005;8(16):1-11.
9. Wise MH, Weierbach F, Cao Y, Phillips K. Tobacco Use and Attachment Style in Appalachia. *Issues Ment Health Nurs.* 2017 Jul;38(7):562-9.
10. Kinley J, Reyno S. Attachment style changes following intensive short-term group psychotherapy. *International Journal of Group Psychotherapy.* 2013;63(1):53-75.
11. Elmore K, Delva J, Andrade F. Gender differences in psychological factors shaping smoking decisions of Chilean adolescents. *Journal of Health Psychology.* 2017;22(13):1721-30.
12. Kassel JD, Wardle M, Roberts JE. Adult attachment security and college student substance use. *Addict Behav.* 2007;32:1164-76.
13. Aydoğdu H, Çam MO. Madde kullanım bozukluğu olan ve olmayan ergenlerin bağlanma stilleri, anne baba tutumları ve sosyal destek algıları yönünden karşılaştırılması. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi.* 2013;4:137-44.